

(3 Hours)

VB-5361

[Total Marks : 100

N.B.: All questions are compulsory.

Q.1 Answer in two or three sentences of each of the following (20)

- 1) Explain the term "Res Gestae" ?
- 2) Define "evidence" ?
- 3) What is the "digital signature" ?
- 4) Explain where the Indian Evidence Act is not applicable ?
- 5) Differentiate between "Judgment in rem" and "judgment in personam" ?
- 6) Explain the terms "Confession" and "Admission" ?
- 7) When the character of accused is relevant ?
- 8) How the witness is declared "hostile" ?
- 9) Who is an "Accomplice" ? When his evidence leads to his conviction ?
- 10) What is "hearsay evidence" ? How it is admissible ?

Q.2 Write Short notes of the following : (Any four) (20)

- a) Production of documents
- b) Presumptions
- c) Conspiracy
- d) Differentiate between onus of proof and burden of proof
- e) Examination of witness
- f) Dump witness

Q.3 Solve any two of the following with reasons or justification (12)

- I) Dr. Deshmukh in his maternity Hospital maintains records of delivery of X's mother in his presence where baby is a male child has been recorded in the register on 07.10.2001.
 - a) Under what provisions of evidence of law will be applicable in the instant case ?
 - b) Why and how the records maintain by hospital are relevant ?
- II) A lawyer received certain instructions from his client as legal adviser, which is confidential in nature. In the absence of the client the lawyer was called to lead evidence of confidential information.
 - a) Is the lawyer liable to disclose the same ?
 - b) If not, how the lawyer is protected under the evidence law ?

[TURN OVER

III) Mrs. Rohini Balchandran in her suicide note dated 07.12.2011 which was found near her body next day i.e. 08.12.2011, wherein she had pointed out her husband responsible for physical torture as well as mental harassment regularly till her death.

- a) Does the statement made in suicide note has evidentiary value ?
- b) If so, which are the provisions of Evidence Law applicable in the instant case ?

Q.4 Answer in details of the following :- (Any Four) (48)

- a) Clarify and distinguished between direct evidence and circumstantial evidence ?
 - b) Explain the context of the judicial notice and narrate all those facts which need not be proved with suitable example ?
 - c) Identify in detail as to the presumption of documents under the law of evidence ?
 - d) What are different kind of estoppel and distinguished with res judicata ?
 - e) Provisions of evidence law dealing with leading questions be explained in detail ? which are the questions can legally be asked in these circumstances ?
 - f) When the evidence of expert are relevant and explain their relevancy with reference to handwriting, digital signature and opinion of the expert ?
-

[TURN OVER

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

[एकूण गुण : १००

सूचना : सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.

प्र १. खालील प्रश्नांची दोन तीन वाक्यात उत्तरे लिहा - (२०)

- १ 'रेस्ट गेस्टी' ची व्याख्या विषद करा.
- २ 'पुराव्याची' व्याख्या द्या.
- ३ 'डिजीटल सर्टी' म्हणजे काय ?
- ४ कोणत्या कामकाजांसाठी भारतीय पुरावा कायदा लागू होत नाही ते स्पष्ट करा.
- ५ 'जजमेंट इन रेम' आणि 'जजमेंट इन परसोनेम' यातील फरक स्पष्ट करा.
- ६ 'कबुली' आणि 'मान्यता' यांच्या व्याख्या विषद करा.
- ७ आरोपीच्या चारित्र्याची सुसंगती केंव्हा होते.
- ८ फिरतुर साक्षिदाराची साक्षा खटल्यात केंव्हा स्विकारार्ह होते.
- ९ सहअपराधी कोण ? त्याच्या दोषसिध्दीसाठी त्यांने दिलेला पुरावा केंव्हा उपयुक्त ठरतो ?
- १० ऐकिव पुरावा म्हणजे काय ? तो कितपत व कसा ग्राह्य धरला जातो.

प्र २. खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांवर थोडक्यात टीपा लिहा (२०)

- अ दस्तऐवज न्यायालयात हजर करणे.
- ब गृहितके.
- क संयुक्त जबाबदारीने केलेला गुन्हा.
- ड स्वेच्छामान्यतेची जबाबदारी आणि शाबितीची जबाबदारी यातील फरक स्पष्ट करा
- ठ साक्षा तपासणी.
- फ मुके साक्षिदार.

प्र ३. खालील प्रश्नांमधील कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (१२)

- अ. 'अ'च्या आईची प्रसुतीनंतर झालेले मुल हे मुलगा आहे असे डॉ. देशमुखांनी त्यांच्या समोर झाल्याचे प्रसूतीगृहातील कागदपत्रात ०७.१०.२००१ रोजी नमुद करून ठेवले आहे.
 १. पुरावा कायद्याची कोणती कलमे सदरहू केस मध्ये लागू होतील.
 २. प्रसूतीगृहात सांभळलेला दस्तावेज कां व कसा संबध आहे.
- ब. एका वकिलाला विधिसल्लागार म्हणून मिळालेली माहिती त्याच्या पक्षकाराकडून ही गोपनीय आहे सदरहू वकिलाला या पक्षकाराच्या गैरहजेरीत बोलाहून त्या माहित असलेली गोपनीय माहिती पुरावा म्हणून बोलाहून घेण्यात आले
 १. अशी माहिती देण्यास वकिलाला सवित करता येईल कां ?
 २. जर तसे नसेल तर पुरावा कायद्यातर्गत वकिलाला संरक्षण कसे मिळते ?
- क. रोहिणी बालचंद्रन तिच्या आत्महत्येपूर्वी लिहिलेल्या दिनांक ०७.१२.२०११ची विद्ठी दुस-या दिवशी तीच्या शवाच्या बाजूला दिनांक ०८.१२.२०११रोजी सापडली, ज्यामध्ये तिने आपल्या नव-याला तीला मरेपर्यंत नेहमी दिलेल्या शारीरिक तसेच मानसिक कुचंबणा जबाबदार असल्याचे म्हटले आहे.
 १. सदरहू जबाब जो मृत्युपूर्त दिला आहे त्याला पुरावा कायद्यात काय मुल्य आहे.
 २. तसे असल्यास, सदर खटल्यात पुराव्यातील कोणकोणती कलमे लागू होतील.

[TURN OVER

प्र ४. खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांचे उत्तरे लिहा

(४८)

- १ प्रत्यक्ष पुरावा आणि सकृददर्शनीय पुरावा यांचे विवरण करा व फरक स्पष्ट करा.
 - २ न्यायालयीन नोंद / निरीक्षण हे स्पष्ट करा व कोणती तथ्ये शाबित करण्याची गरज नसते हे सोदाहरण स्पष्ट करा.
 - ३ पुरावा कायद्यांतर्गत असलेल्या दस्तावेजांच्या गृहितांकाबाबत सखोल माहिती द्या ?
 - ४ निरनिराळे प्रतिबंध कोणते व ते रेस जुडीकाटापेक्षा वेगळे आहेत हे सुस्पष्ट करा ?
 - ५ उत्तरसूचक प्रश्नासंबंधी पुरावा कायद्यातील तरतुदी स्पष्ट करा. सदरहू प्रसंगात कोणकोणते प्रश्न सनदशिररित्या विचारता येतील.
 - ६ तज्ञांनी दिलेला पुरावा कॅव्हा संबंध आहे व त्यांची संबंधता दस्ताक्षर, डिजिटल राई व तज्ञांनी दिलेल्या सल्ला यांचे संबंधात सुस्पष्ट करा.
-